

Een rampenwijzer maken

Taalhandeling: Instrueren
Schrijftaak: Een rampenwijzer maken voor thuis.
Nieuwsbegrip- Tyfoon Hagupit
onderwerp:

Instrueren	ervaarles
	instructieles
	oefenles

De Nieuwsbegrip schrijflessen werken met één handleiding voor A en B. Aanwijzingen voor verschillen tussen A en B en voor werken met zwakke en sterke leerlingen vindt u in de handleiding en op blz. 5.

Overzicht van de twee lessen

Les 1

1. Introductie op de schrijftaak: een *rampenwijzer* schrijven. Woordweb maken met ideeën
2. Leerlingen onderstrepen in XL-tekst (*Wat te doen bij een orkaan*) goede voorbeeldzinnen.
3. Leerlingen ordenen hun ideeën volgens de KLU(N)S-strategie.
4. Leerlingen oefenen zinnen die ze in hun rampenwijzer kunnen gebruiken.
5. Leerlingen schrijven de eerste versie van hun *rampenwijzer*.
6. Leerlingen laten tekst thuis lezen voor feedback.

Les 2

7. Samen feedback van thuis bespreken en met checklist teksten verbeteren.
8. Tekst afronden.
9. Terugkijken op het schrijven.

Handleiding Les 1

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad en blaadjes om de teksten op te schrijven.
- XL-teksten *Wat te doen bij een orkaan* (niveau A en/of B op blz. 6 t/m 9 van deze handleiding) printen voor de leerlingen. Of de tekst laten lezen op www.nieuwsbegrip.nl.

Vooraf

- Lees beide lessen goed door.

OPDRACHT 1

Schrijfopdracht: wat ga je schrijven en voor wie?

1. Bespreek met de leerlingen de Nieuwsbegripfilm:
 - Daarin zag je dat mensen zich konden voorbereiden op de orkaan.
 - Hoe zou je je in Nederland voorbereiden op een ramp? Hoe zou je dat thuis kunnen voorbereiden?

- Daarvoor gaan we een *rampenwijzer* maken. Een rampenwijzer is een tekst met instructies over wat mensen moeten doen als er een ramp op komst is. Ieder van jullie maakt een rampenwijzer die zo goed mogelijk past bij jou thuis.
2. De leerlingen werken samen (schrijfmaatjes). Ze maken op een blaadje een woordweb met zo veel mogelijk dingen die ze kunnen bedenken voor hun *rampenwijzer*.
- Zwakke schrijvers:** zorg dat ze een duo vormen met een sterkere schrijver.

OPDRACHT 2 Voorbereiden: informatie verzamelen

Leerlingen nemen de Nieuwsbegrip XL-tekst voor zich en onderstrepen de woorden en zinnen die ze goed kunnen gebruiken voor hun eigen rampenwijzer.

OPDRACHT 3 Voorbereiden: je aantekeningen ordenen met KLUNS

1. Laat de leerlingen aangeven welke strategie bij deze tekst hoort (KLUNS). Waar staat de afkorting voor?
2. Laat de leerlingen hun ideeën uit opdracht 2 ordenen volgens de strategie.

OPDRACHT 4 Voorbereiden: welke zinnen kun je gebruiken?

De leerlingen oefenen zinnen die ze in hun rampenwijzer kunnen gebruiken.

Verschil niveau A en B of zwakke en sterke schrijvers:

- Eerste drie zinnen zijn eenvoudigere constructies.
- Laat leerlingen die meer oefening nodig hebben meer zinnen maken.
- Eventueel samen doen aan de instructietafel.

OPDRACHT 5 De eerste versie van de tekst schrijven

Leerlingen schrijven de tekst voor hun *thuis-rampenwijzer* (los blaadje of schrijfschrift).

OPDRACHT 6

Regel dat de leerlingen hun rampenwijzers mee naar huis nemen. De leerlingen laten thuis de tekst lezen en vragen hun ouders:

- Begrijpen ze de instructies?
- Kunnen ze die thuis uitvoeren?
- Hebben ze tips voor extra instructies?

Tip voor de leerlingen: schrijf de tips van de lezer op!

Afronding

Geef de leerlingen complimenten en ga na of de afspraak bij 5 duidelijk is.

Handleiding Les 2

Materiaal

- Opdrachtblad voor de leerlingen
- Steviger papier voor de definitieve rampenwijzers.

OPDRACHT 6 De lezersreacties bespreken

Bespreek met de leerlingen wat ze na de eerste les gedaan hebben met hun tekst.

- Aan wie heb je de instructies laten lezen?
- Vonden ze het duidelijk? Wat kon beter? Was het bij de **Klus**, **Nodig** of de **Stappen**?
- Hadden ze tips voor extra instructies?

OPDRACHT 7 De teksten bespreken

1. De schrijfmaatjes bespreken wat ze thuis van de tekst vonden (Begrijpelijk? Aanvullingen?)
2. Ze bespreken samen hoe ze hun teksten beter kunnen maken. Hierbij gebruiken ze de checklist.

Zwakke schrijvers zet u in een instructiegroep. Bespreek met hen de geschreven teksten aan de hand van de checklist. Laat eventueel zwakke schrijvers hun tekst aan elkaar of aan u dicteren.

OPDRACHT 8 De rampenwijzer afmaken

- De leerlingen maken hun definitieve rampenwijzer.
- Laat de leerlingen hun rampenwijzer zo mooi mogelijk maken (kan ook op een ander moment). Ze kunnen er afbeeldingen bij plakken of kleuren bij gebruiken.

OPDRACHT 9 Terugkijken: het schrijven bespreken

- Laat de leerlingen de vragen beantwoorden en bespreek deze kort.
- Rond de les af.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
Opdrachtblad	Formulering in groep 7/8-taal	Formulering in groep 5/6-taal
Zinnen oefenen	Complexere zinsconstructies	Eenvoudigere zinsconstructies
checklist	Uitgebreider dan bij A	Minder uitgebreid dan bij B

Rubrics

Alles staat erin	4	3	2	1
Alles wat belangrijk is om te overleven staat erin.	De rampenwijzer is helemaal volledig. Aan alles is gedacht. Hiermee ben je helemaal voorbereid op een ramp.	De rampenwijzer is volledig. Er is gedacht aan de belangrijkste dingen, en ook aan handige extra's. Maar soms ontbreekt er nog informatie.	Op de rampenwijzer staan de belangrijkste dingen. Je gaat de ramp wel overleven. Maar nog niet aan alles is gedacht.	Het begin is er. Maar je ouders weten nog niet genoeg om een ramp te overleven. Belangrijke zaken, zoals eten en water, ontbreken.

Volgorde	4	3	2	1
Alle stappen staan in een handige volgorde: het belangrijkste eerst.	Alle stappen staan in een handige volgorde. Het belangrijkste eerst en wat bij elkaar hoort, staat bij elkaar.	De belangrijkste stappen zijn het eerst genoemd. De volgorde van de andere stappen kan misschien nog beter.	De volgorde is nog niet helemaal goed. Ben je met het belangrijkste begonnen? Staat alles wat bij elkaar hoort bij elkaar?	De stappen staan erin. Nu kunnen ze op volgorde gezet worden.

Duidelijkheid	4	3	2	1
De stappen zijn duidelijk en kort opgeschreven.	Bijna alle stappen zijn duidelijk en kort opgeschreven.	Minstens driekwart van de stappen is duidelijk en kort opgeschreven.	Minstens de helft van de stappen is duidelijk en kort opgeschreven.	Een enkele stap is al duidelijk en kort opgeschreven.

Netjes en handig	4	3	2	1
Je kunt de tekst goed lezen. Je kunt snel zien wat je moet doen.	De rampenwijzer is netjes. Je kunt de tekst goed lezen. Door het	De rampenwijzer ziet er netjes uit. De tekst is goed te lezen.	De tekst is leesbaar, de rampenwijzer ziet er nog niet zo goed uit. Of:	Het begin is er. Je kunt zien dat het een rampenwijzer moet worden.

	gebruik van kopjes, kleuren of plaatjes zie je meteen wat je moet doen.		de rampenwijzer ziet er wel goed uit, maar de tekst is hier en daar nog niet goed te lezen.	
--	---	--	---	--

Niveaus bij Nieuwsbegrip Schrijven

Verschillen tussen leerlingen kunnen op het gebied van schrijfvaardigheid groot zijn. In de Nieuwsbegrip schrijflessen gaan we hier op de volgende manieren mee om:

- Niveau A en B hebben **verschillende opdrachtbladen**. De instructies zijn op niveau A eenvoudiger geformuleerd en opdrachten kunnen eenvoudiger zijn.
- A en B hebben **dezelfde handleiding**. De schrijftaak en de lesopbouw is op beide niveaus hetzelfde. Soms geeft de handleiding aan wat het verschil is tussen A en B.
- Aan leerlingen uit groep 5-6 stelt u **andere eisen** dan aan leerlingen in groep 7-8 waar het gaat om de kwaliteit van hun tekst. Deze eisen vindt u terug in de rubrics: niveau A presteert op A1 en A2, B presteert op B1 en B2. Rubrics zijn opgenomen in instructie- en oefenlessen, niet in ervaarlessen.
- In de handleiding vindt u eveneens **extra aanwijzingen voor zowel sterke als zwakke leerlingen**. Dit zijn aanwijzingen die voornamelijk betrekking hebben op meer of minder ondersteuning. Voorbeelden zijn een extra stukje schrijven voor snelle leerlingen en werken aan de instructietafel voor langzamere leerlingen.

A: Wat te doen bij een orkaan?

Als er een orkaan komt, hoor je dat op radio en tv. Er wordt dan verteld wat je moet doen. Deze dingen kun je alvast van tevoren doen.

Verzamel belangrijke papieren

Verzamel belangrijke spullen. Bijvoorbeeld je paspoort, diploma's en bijzondere foto's. Bewaar ze in speciale zakjes: *zip lock zakjes*. In deze plastic zakjes worden je spullen niet nat.

Maak foto's of filmpjes van je huis

Maak alvast foto's of filmpjes van je huis. Door de orkaan kunnen dingen kapot gaan of wegwaaien. Op een foto of filmpje kun je laten zien wat er kapot of weg is. Daar kun je dan geld voor krijgen.

Bedenk waar je kunt schuilen

Bedenk eerst of je naar familie of vrienden kunt gaan. Kan dat niet? Kijk dan of er in de buurt een schuilplaats is. Er wordt altijd voor schuilplaatsen gezorgd als er een orkaan komt.

Denk aan je huisdier

Zorg ervoor dat je huisdieren binnen zijn als er een orkaan aankomt. Soms vergeten mensen dat. Ben je het toch vergeten en is de storm voorbij? Ga dan niet meteen naar buiten om te zoeken. Dat is heel gevaarlijk, want er kan nog een storm komen.

Maak een plek voor slaapspullen

Zoek een goede plek waar je slaapspullen kunt leggen. Bijvoorbeeld in een kast in de gang. Leg daar voor iedereen een tas met kleren en slaapspullen. Zo kun je snel je spullen pakken als je naar een schuilplaats moet.

Maak een orkaantas

Slaapspullen zijn belangrijk, maar zorg ook dat je deze spullen in huis hebt:

- extra geld
- batterijen
- zaklampen
- een radio of tv die op batterijen werkt
- flessen water
- eten in blik en een blikopener
- eten dat lang goed blijft zoals crackers

- kaarsen
- medicijnen
- luiers, babyvoedsel en schoonmaakdoekjes als er een baby is

Bedenk leuke dingen die je kunt doen

Als er een orkaan komt, kan de stroom uitvallen. Je kunt dan geen tv kijken. Computerspelletjes kun je ook niet doen. Zorg daarom dat je andere leuke dingen kunt doen. Bijvoorbeeld knutselen of bordspelletjes doen.

Blijf binnen!

Misschien wil je een foto of filmpje van de orkaan maken. Doe dat niet buiten! Doe het binnen. Daar is het veilig en droog.

Bron: www.rijksdienstcn.com

Andere Tekstsoort – niveau B: Wat te doen bij een orkaan?

Het eiland Saba hoort bij het Caribische deel van het Nederlandse koninkrijk. Het ligt in een orkaangebied. Als het eiland door een orkaan wordt bedreigd, hoor je dat op radio en tv. Er wordt dan ook verteld wat de eilandbewoners moeten doen. De bewoners van Saba krijgen ook informatie over hoe ze zich goed kunnen voorbereiden op de komst van een orkaan. Hieronder lees je wat belangrijke aanwijzingen.

Belangrijke papieren

Zoek belangrijke papieren, zoals paspoorten en diploma's en bijzondere foto's bij elkaar. Denk ook aan papieren van de verzekering. Bewaar alles in speciale waterdichte plastic zakken, zogeheten 'zip lock bags'. Het vervangen van identiteitspapieren is lastig en kost veel tijd. Foto's van belangrijke gebeurtenissen of dierbaren zijn onvervangbaar. Bewaar deze spullen dus goed!

Leg ze op een plek waar je makkelijk bij kunt als je je huis moet verlaten.

Foto's of filmpjes

Maak een filmpje of neem foto's van je huis voordat een orkaan toeslaat. Dan weet je welke spullen je had als je een schade hebt die je vergoed wilt krijgen van de verzekering.

Bescherm je huis met houten platen voor de ramen.

Officiële schuilplaatsen

Kun je niet naar familie, vrienden of burens om te schuilen? Ga dan naar een tijdelijke orkaanschuilplaats. De locatie van deze shelters wordt aangekondigd door het crisisteam. In de shelters kun je veilig wachten tot de orkaan voorbij is.

Huisdieren

Denk aan je huisdieren. Zorg ervoor dat ze binnen zijn als de orkaan begint. Tijdens de storm kun je niet naar buiten. En ook als de orkaan voorbij is, is het nog een tijd gevaarlijk om naar buiten te gaan om naar huisdieren te zoeken.

Logeerspullen

Kies een vaste plek, bijvoorbeeld de gangkast, voor het bewaren van een tas met kleding voor elk gezinslid. Ben je van plan om naar een tijdelijke shelter te gaan? Doe dan ook beddengoed in de tas.

Orkaankit

Maak een speciaal koffertje of tasje met spullen die je nodig hebt als er een orkaan is. Doe de volgende spullen in deze orkaankit: batterijen, zaklantaarns, een radio of tv op batterijen, flessen water, wc-papier, eten dat niet kan bederven, zoals cornflakes of crackers en eten in blik, een blikopener, kaarsen, medicijnen en extra geld. Zijn er kleine kinderen in huis? Doe dan ook luiers, schoonmaakdoekjes en babyvoedsel in de orkaankit.

Elektriciteit

Tijdens een orkaan kan de stroom uitvallen. De geldautomaten werken dan niet. Zorg er dus voor dat je wat contant geld in je orkaankit hebt. Als er geen stroom is, kun je ook geen tv kijken of een computerspelletje doen. Een bordspel of een pak kaarten is dan erg handig. Ook knutselstukken, kleurpotloden en kleurplaten zijn een goede afleiding. Je hebt dan wat te doen tijdens de orkaan. Zorg er daarom voor dat er altijd wat van op voorraad ligt.

Blijf binnen

Tot slot: **BLIJF BINNEN**. Het is misschien verleidelijk, maar ga niet naar buiten om een filmpje of foto's van de storm te maken. Doe dat van binnen uit. Daar is het veilig en droog. Orkanen zijn gevaarlijk. Leer en lees erover. En volg het nieuws en het weerbericht als er een orkaan in de buurt is. Bij een orkaan is het beter om het zekere voor het onzekere te nemen.

Naar: www.rijksdienstcn.com